

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

ADIL ŐEHİRLER İÇİN DAHA GÜÇLÜ SİVİL TOPLUM PROJESİ

---

*Sosyal Kuluçka Programı I. Dönem –
Uygulama, Sonuç ve Etki Raporu*

Bu belge, Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. İçeriği yalnızca WRI Türkiye'nin sorumluluğundadır.
Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

1. Giriş

Sosyal Kuluçka Programı I. Dönem (SKP I), kapsayıcı kentsel gelişim, sosyal içerme ve kentsel hizmetlere adil erişim alanlarında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerini (STÖ'ler) güçlendirmeyi amaçlayan kapsamlı bir kapasite geliştirme girişimi olarak uygulanmıştır.

Program, projenin ilkyılında gerçekleştirilen ihtiyaç analizi, paydaş istişareleri ve katılımcı seçim sürecinden elde edilen bulgular temel alınarak tasarlanmıştır. **Eğitim, mentorluk, iş birlikli öğrenme, uluslararası bilgi paylaşımı ve uygulamalı proje geliştirme** bileşenlerini bir araya getiren bütüncül bir yaklaşım benimsenmiştir.

Program, STÖ'lerin **kapasite geliştirme sürecinden uygulama aşamasına** geçişini başarıyla desteklemiştir; bu süreç, sahada somut ve ölçülebilir çıktılar elde edilmesiyle sonuçlanmıştır.

2. Programın Yapısı

Program aşağıdaki bileşenlerden oluşmuştur:

- Kapsamlı bir **eğitim programı**
- İhtiyaca özel **mentorluk desteği**
- Uluslararası iyi uygulamalara ilişkin **tematik web seminerleri**
- **Uygulamalı proje geliştirme (bitirme ödevleri)**
- Katılımcılar arasında **iş birlikli öğrenme ve deneyim paylaşımı**

Eğitim programı, aşağıdaki **10 temel modül** çerçevesinde yapılandırılmıştır:

- Adil Şehirlere Doğru
- Yenilikçi Metotlarla Yerel Yönetişim & Katılımcılık & Artan Topluluk Katılımı
- STÖ'ler için Hak Temelli Çalışma ve Savunuculuk
- Daha Kapsayıcı Sivil Toplum Örgütlerine Doğru
- STÖ'ler için İletişim, İş Birliği ve Kampanya Yürütme
- Örgütsel Planlama ve STÖ Yöneticiliği
- Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi
- Değişim için Sosyal İnovasyon & Sosyal Girişimcilik
- Fon Kaynağı Geliştirme
- Etki Odaklı Proje Döngüsü Yönetimi

3. Eğitim Bileşeni

3.1 Kapsam ve Katılım

Eğitim bileşeni, çevrim içi ve yüz yüze oturumları bir araya getiren harmanlanmış bir öğrenme programı olarak uygulanmıştır; **uygulamaya dönüklük ve iş birlikli öğrenmeye** güçlü bir vurgu yapılmıştır.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

- **Toplam katılımcı STÖ sayısı:** 15
- **Toplam benzersiz katılımcı sayısı:** 29
- **Toplam kayıtlı katılım:** 427
- **Katılımcı başına ortalama katılım:** 14,7 oturum
- **Ortalama devamlılık oranı:** %83

Bu veriler, katılımcıların program boyunca oturumların büyük bölümüne düzenli olarak katılım sağladığını ve **yüksek düzeyde sürdürülebilir bir etkileşim** olduğunu göstermektedir.

3.2 Cinsiyet Dağılımı:

- **Kadın katılımcılar:** 21 (%72)
- **Erkek katılımcılar:** 8 (%28)

Kadın katılımcıların yüksek temsiliyeti, programın toplumsal cinsiyet eşitliği ve kapsayıcılık hedefleriyle uyumunu göstermektedir.

3.3 Eğitim Yaklaşımı:

Program, **uygulama odaklı bir öğrenme süreci** olarak tasarlanmış ve şu bileşenleri bir araya getirmiştir:

- Teorik modüller
- Uygulamalı egzersizler (örn. kampanya tasarımı, proje geliştirme)
- Grup çalışmaları ve iş birlikli öğrenme
- Gerçek vaka tartışmaları

Katılımcılar doğrudan kendi kurumsal vakaları üzerinde çalışarak, **edindikleri bilgiyi pratik çıktılara dönüştürme** imkânı bulmuştur.

3.4 Katılımcı Geri Bildirimleri:

Programın sonunda **çevrim içi bir değerlendirme anketi** uygulanmıştır:

- **Toplam yanıt sayısı:** 15
- **Temsil edilen kuruluş sayısı:** 15 STÖ'nün 9'u (%60 kapsama oranı)

Temel Bulgular

- **Katılımcıların %100'ü (15/15)**, eğitim içeriğinin kendi çalışmalarına uygun olduğunu belirtmiştir.
- **Katılımcıların %100'ü (15/15)**, edinilen bilgi ve araçları uygulamada kullanabildiğini ifade etmiştir.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

Katılımcılar özellikle aşağıdaki unsurları vurgulamıştır:

- Uygulamalı egzersizler ve deneyim temelli öğrenme bileşenleri
- Gerçek vaka tartışmaları ve iş birlikli öğrenme süreçleri
- **Fon Kaynağı Geliştirme** ve **Etki Odaklı Proje Döngüsü Yönetimi** modülleri

Seçili geri bildirimler:

“Kampanya tasarımı egzersizi doğrudan kuruluşumuz için uygulanabilir nitelikteydi.”
“Etki Odaklı Proje Döngüsü Yönetimi modülü, proje fikirlerimizi daha net bir şekilde yapılandırmamıza yardımcı oldu.”

3.5 Kapasite Kazanımları:

Eğitim programı aşağıdaki alanlarda ölçülebilir iyileşmeler sağlamıştır:

- Proje tasarımı ve planlama
- Kaynak geliştirme ve kaynak mobilizasyonu
- İletişim ve kampanya geliştirme
- Kurumsal sistemler (örn. gönüllü yönetimi, iç süreçler)
- Toplumsal cinsiyete duyarlı ve kapsayıcı yaklaşımların uygulanması

3.6 Öğrenme Süreci ve İyileştirme Alanları:

Katılımcı geri bildirimleri doğrutusunda aşağıdaki geliştirme alanları belirlenmiştir:

- **Uygulamalı egzersizler ve proje geliştirme** için daha fazla zamana ihtiyaç duyulması
- Bazı modüllerin **içerik açısından yoğun** bulunması, özellikle:
  - **Etki Odaklı Proje Döngüsü Yönetimi**
  - **Fon Kaynağı Geliştirme**
- Grup çalışmalarını ve iş birlikli öğrenme için özellikle **yüz yüze etkileşimin** artırılmasına yönelik talep
- Eğitim oturumları sonrasında **devam eden destek mekanizmalarına** ihtiyaç duyulması

4. Web Seminerleri Bileşeni

Raporlama döneminde, katılımcıların uluslararası iyi uygulamalarla tanışmasını sağlamak ve eğitim bileşenini desteklemek amacıyla **iki tematik web semineri** düzenlenmiştir.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

Web Semineri 1: Kapsayıcı Döngüsel Ekonomi Uygulamaları (Inclusive Circular Economy Practices) – Re-Ciclo (Brezilya)

Bu oturumda, kayıt dışı atık toplayıcıların belediye sistemlerine entegrasyonuna odaklanan ve WRI Ross Center Prize for Cities ödülünü kazanan bir girişim tanıtılmıştır.

Temel konular:

- Kapsayıcı atık yönetimi
- Toplumsal cinsiyete duyarlı iş gücü katılımı
- Döngüsel ekonomi yaklaşımları

Web Semineri 2: Topluluk Temelli İklim Riski Haritalama (Community-Based Climate Risk Mapping) – Meksika Örneği

WRI Meksika iş birliğiyle düzenlenen bu web semineri, katılımcı iklim dirençliliği yaklaşımlarına odaklanmıştır.

Temel konular:

- İklim riski haritalama araçları
- Katılımcı veri toplama
- Kanıta dayalı planlama

Web Seminerlerinin Katkısı:

- **Gerçekleştirilen toplam web semineri sayısı: 2**
- **Kapsayıcı kentsel gelişim, iklim uyumu ve döngüsel ekonomi** alanlarında anlayışın güçlendirilmesi
- Katılımcıların **küresel iyi uygulamaları yerel bağlamlara entegre etmelerine** destek sağlanması

5. Saha Ziyaretleri Öğrenme Bileşeni

Sosyal Kuluçka Programı kapsamında, eğitim bileşenini tamamlayıcı nitelikte **iki saha ziyareti** düzenlenmiş ve katılımcıların sivil toplum örgütleri tarafından uygulanan gerçek yaşam pratiklerine doğrudan temas etmesi sağlanmıştır.

- **Saha Ziyareti 1:** 22 Temmuz 2025 (yüz yüze, Büyükada – İstanbul)
- **Saha Ziyareti 2:** 31 Temmuz 2025 (çevrim içi oturum, İlk Sen Ol Gençlik Hareketi Derneği ev sahipliğinde)

Bu ziyaretler sayesinde katılımcılar, kapsayıcı ve topluluk temelli müdahaleler yürüten kuruluşlarla doğrudan etkileşim kurmuş ve bu yaklaşımların kendi çalışmalarına nasıl uyarlanabileceğine dair değerlendirmelerde bulunmuştur.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

Her iki ziyaret kapsamında yürütölen tartişmalar aşağıdaki başlıklarda yoğunlaşmıştır:

- Sosyal içerme ve kırılđan grupların toplumsal yaşama entegrasyonu
- Katılımcı yönetişim ve paydaş iş birliği
- Gönüllü yönetimi ve motivasyon sistemleri
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ocuk hakları
- Proje geliştirme ve sürdürülebilirlik mekanizmaları
- Uluslararası fonlara erişim fırsatları (örn. Erasmus+, Avrupa Dayanışma Programı)

Ziyaretler, yenilikçi ve ölçeklenebilir uygulamalara ilişkin somut örnekler sunmuştur:

- **Kapsayıcı kültürel programlar:** ocuklara yönelik ücretsiz müzik eğitimi ve enstrüman desteği, uzun vadeli sosyal içerme ve gençlik gelişimine katkı sağlayan uygulamalar
- **Katılımcı yönetişim modelleri:** Özellikle sosyal kooperatifler aracılığıyla STÖ'ler, yerel yönetimler ve topluluklar arasında çok paydaşlı iş birliği mekanizmaları
- **Oyunlaştırılmış gönüllü yönetim sistemleri:** Motivasyon ve katılımı artırmak amacıyla "tohum" gibi puan bazlı sistemler kullanan yenilikçi modeller
- **Toplumsal cinsiyet eşitliği ve ocuk haklarına yönelik oyun temelli öğrenme araçları:** "Toplumsal Eşitlik Kiti (TEK)" ve ocuk hakları oyunları gibi yapılandırılmış eğitim araçlarını da içeren uygulamalar
- **AB proje geliştirme ekosistemleri:** Ortaklık geliştirme ve proje tasarımı için Erasmus+, Avrupa Dayanışma Programı (ESC), PRISMA ve Funding & Tenders platformları gibi araçların pratik kullanımı

Saha ziyaretleri, katılımcı kuruluşlar açısından çeşitli önemli içgörüler üretmiştir:

- **Yerel sahiplenme sürdürülebilirlik için kritiktir:** Hedef grupların ve yerel aktörlerin aktif olarak dahil edildiği projeler, daha güçlü uzun vadeli etki göstermektedir.
- **Kapsayıcılık tasarım aşamasından itibaren entegre edilmelidir:** Başarılı girişimler, toplumsal cinsiyet eşitliği ve erişilebilirliği sonradan eklenen unsurlar olarak değil, başlangıçtan itibaren tasarıma dahil etmektedir.
- **Gönüllü sistemleri yapılandırılmış motivasyon mekanizmaları gerektirir:** Oyunlaştırma ve tanıma sistemleri, katılım ve sürekliliği önemli ölçüde artırmaktadır.
- **Sektörler arası iş birliği esastır:** Etkili projeler, STÖ'ler, belediyeler ve diğer paydaşlar arasındaki iş birliğine dayanmaktadır.
- **Dijital araçlar ölçeklenebilirliği artırır:** evrim içi platformlar ve dijital öğrenme araçları, daha geniş yayılım ve çoğaltma imkânı sağlamaktadır.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

Saha ziyaretleri aşağıdaki açılardan kritik bir rol oynamıştır:

- Teorik bilginin **gerçek yaşam uygulamalarıyla** pekiştirilmesi
- Katılımcıların **daha gerçekçi ve uygulanabilir proje fikirleri** geliştirmelerine destek olunması
- Kuruluşlar arasında **iş birlikli öğrenme ve deneyim paylaşımının** güçlendirilmesi
- **Ađ kurma ve ilk iş birliği fırsatlarının** kolaylaştırılması

Özellikle ziyaretler sırasında katılımcıların doğrudan **iş birliği ve ortaklık geliştirme** yönünde ilgi göstermesi, programın eğitim sürecinin ötesinde bağlantılar kurma konusunda etkili olduğunu ortaya koymuştur.

6. Mentorluk Bileşeni

Mentorluk, programın ayrılmaz bir parçası olarak uygulanmış ve tüm katılımcılara sunulmuştur.

- **Toplam mentorluk oturumu: 4**
- **Katılımcı kuruluş sayısı: 4 STÖ**

Odak Alanları:

- Kaynak geliştirme ve kaynak mobilizasyonu
- Proje tasarımı ve veri temelli planlama
- Kurumsal gelişim
- Etki ölçümü ve stratejik konumlanma

Temel Sonuçlar:

Mentorluk süreci şu çıktıları üretmiştir:

- Projelerin daha iyi yapılandırılması ve netleştirilmesi
- Kurumsal araçların geliştirilmesi (örn. gönüllü sistemleri)
- Kaynak geliştirme stratejilerinin güçlendirilmesi
- Ölçeklenebilirlik ve etki odağına yönelik yaklaşımın artması

Mentorluk tüm katılımcılara açık olmasına rağmen, 4 kuruluşun aktif katılımı sayesinde **ihtiyaçlara özel, hedefe yönelik ve nitelikli destek** sağlanmıştır.

7. Bitirme Ödevleri Bileşeni

Program, katılımcı STÖ'ler tarafından geliştirilen ve uygulanan **8 somut girişimle** sonuçlanmış; bu durum, kapasite geliştirme sürecinden uygulamalı eyleme güçlü bir geçişe işaret etmiştir.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

Toplam Sonuçlar:

- **Toplam girişim sayısı:** 8
- **Doğrudan faydalanıcı sayısı:** 500+
- **Dolaylı faydalanıcı sayısı:** 22.000+
- **Birincil hedef gruplar:** Kadınlar, eğitimde ve istihdamda yer almayan gençler (NEET), göçmenler/mülteciler, düşük gelirli haneler

Faaliyet Türleri:

- Farkındalık artırma, hizmet sunumu ve sanat temelli sosyal içerme faaliyetleri
- Kaynak geliştirme ve kaynak mobilizasyonu
- Proje tasarımı ve teklif geliştirme
- Kurumsal kapasite geliştirme

Seçilmiş Etki Örnekleri:

- **ODAK Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Kooperatifi & Adalar Kalkınma Derneği**, Büyükada'da "**Uluslararası Yaz Müzik Atölyesi**" gerçekleştirmiştir. Program, **uluslararası genç sanatçılar** (12 katılımcı ve 3 eğitimci) ile sosyoekonomik açıdan dezavantajlı ve farklı kültürel geçmişlere sahip **8–21 yaş aralığındaki 25 çocuk ve genci** bir araya getirmiştir. Sanat temelli katılım yoluyla sosyal uyum ve gençlik gelişimini güçlendirmeyi amaçlayan girişim, **sosyal medya aracılığıyla 1.700'den fazla ek kişiye** ulaşmıştır. Ayrıca kurumlar arası iş birliği ve uluslararası değişim fırsatlarının güçlendirilmesine katkı sağlamıştır.
- **Gıda Kurtarma Derneği**, özel sektör aktörleri ve gönüllüleri 19 farklı lokasyonda harekete geçiren ulusal ölçekli bir gıda kurtarma kampanyası yürütmüş; **çevrim içi olarak 100.000'den fazla** kişiye ulaşmış ve gıda yeniden dağıtım yoluyla düşük gelirli haneleri desteklemiştir.
- **Mülteciler Derneği**, **24 mülteci üniversite öğrencisinin** öğrenim ücretlerini karşılayan bir bağış kampanyası gerçekleştirmiş; bu sayede öğrencilerin eğitimlerini bırakmalarının önüne geçilerek yükseköğretime devamları sağlanmıştır.
- **Dünya Eşitlik Derneği**, göçmen kadınlara yönelik sağlık farkındalığı oturumları düzenlemiş; **54 doğrudan faydalanıcıya** ulaşarak sağlık hizmetlerine erişim konusunda bilgi düzeyinin artmasına katkı sağlamıştır.
- **Küresel Eşitlik ve Kapsayıcılık Ağı Derneği**, eğitimde ve istihdamda yer almayan genç kadınları (NEET) hedefleyen dijital kapsayıcılık projesi geliştirmiştir. Projenin **75–100 doğrudan faydalanıcıya** ve **750'ye kadar dolaylı faydalanıcıya** ulaşması öngörülmekte olup, istihdam edilebilirlik ve dijital becerilere odaklanmaktadır.
- **Urban.koop**, **231 katılımcının** yer aldığı sınır ötesi katılımcı bir program uygulamış; göçmen yaratıcı topluluklar arasında ağları güçlendirerek yeni iş birliği modellerinin gelişmesine katkı sağlamıştır.

Avrupa Birliği tarafından
ortak finanse edilmektedir

- **Uluslararası Gçmen Kadınlar Dayanışma Derneği (UGKDD)**, kapsamlı bir gönüllülük politikası geliştirerek kurumsallaştırmış; yönetim yapılarının güçlendirilmesi, rol tanımlarının netleştirilmesi ve sürdürülebilir gönüllü katılımın artırılmasını sağlamıştır.
- **Yeşil Yakalı Kadınlar Derneği (YEEKAD)**, üyelerini hedefleyen yapılandırılmış bir geri bildirim ve katılım mekanizması geliştirmiş; kurumsal öğrenmeyi ve katılımcı yönetimi güçlendirmek amacıyla **50'den fazla geri bildirim** toplanmasını hedeflemiştir.

Girişimlerin çeşitliliği—sanat temelli çalışmalar, sosyal içerme faaliyetleri ve kaynak geliştirmeye odaklı uygulamalar dahil—programın farklı kurumsal kapasite alanlarını ve müdahale modellerini destekleyebilme kabiliyetini ortaya koymaktadır.

Toplumsal cinsiyet boyutu açısından:

- Doğrudan faydalanıcıların **en az 77'si kadınlardır**
- **8 girişimin 5'i** doğrudan kadınları hedeflemiştir
- **Katılımcı STÖ'lerin %43'ü** kadın liderliğinde ya da ağırlıklı olarak kadınlarla çalışan yapılardan oluşmaktadır

Bu sonuçlar, toplumsal cinsiyet eşitliğinin **sahadaki somut müdahalelere** etkili biçimde yansıtıldığını göstermektedir.

8. Sonuç

Sosyal Kuluçka Programı I. Dönem, eğitim, mentorluk ve uygulamalı öğrenmeyi bir araya getiren, **yapılandırılmış ve etki odaklı kapsamlı bir kapasite geliştirme sürecini** başarıyla hayata geçirmiştir.

Program kapsamında:

- **15 STÖ,**
- **29 katılımcı,**
- **427 toplam katılım,**
- **%83 ortalama devamlılık oranı** sonuçlarına ulaşılmıştır.

Programın çıktıları:

- Somut ve ölçülenebilir girişimler
- Güçlendirilmiş kurumsal kapasiteler
- Farklı hedef gruplar üzerinde ölçülebilir sosyal etki

Genel olarak program, STÖ'lerin **bilgi ve becerilerini eyleme dönüştürmesini** etkin biçimde sağlamış; kapasite geliştirme ile gerçek yaşam etkisi arasında güçlü ve doğrudan bir bağ kurmuştur.